МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «Галузеве машинобудування»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-професійною програмою «Галузеве машинобудування».

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/ .

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Галузеве машинобудування» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **в 1 семестрі 2024-2025 навч. року** за анкетою: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають *Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ*.

Респондентам було запропоновано відповісти на одинадцять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; ПІБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій відповідно до Положення про академічну доброчесність в ТДАТУ.

Всього опитані **42 респондента** (здобувача ступеня вищої освіти «Магістр», крім 1 курсу), що склало **95%** від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою.

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низька; загалом низька; середня; загалом достатньо висока; дуже висока. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 1.

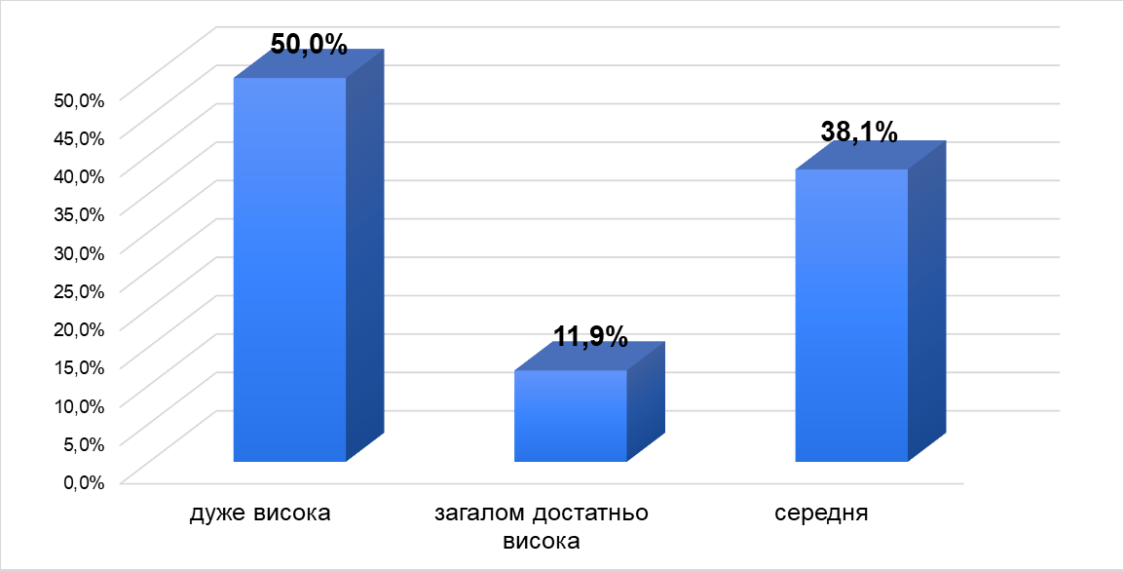

Рисунок 1 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти *(у відсотках)*

З аналізу рисунку 1 не важко пересвідчиться у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже висока» 50% та «загалом достатньо висока» 11,9%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі; стосуються частково, і "ініціатива" належить деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і здобувачі, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

Рисунок 2 - Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 2 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 100% «ні, не стосуються зовсім».

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Чи доводилось Вам під час навчання в ТДАТУ особисто робити наступне...?»*. Варіанти відповідей були наступні - *часто, рідко, ніколи*:

- купувати навчальні матеріали кафедри;
- купувати реферат;
- купувати курсову роботу (проєкт);
- платити гроші за оцінку;
- надавати платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі;
- готувати шпаргалки для складання ПМК, екзаменів;
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах;
- завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні;
- замовляти платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

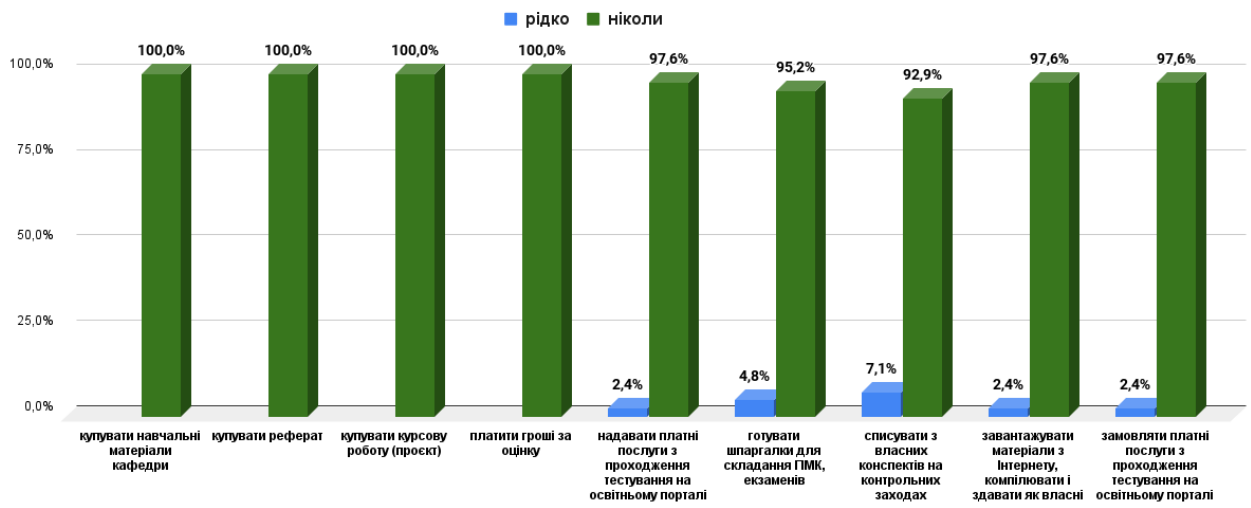

Рисунок 3 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті *(у відсотках)*

Аналіз відповідей показує, що в середньому 97,9% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти вказали, що «часто» і «рідко»: готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів (4,8%); списували з власних конспектів на контрольних заходах (7,1%); завантажували матеріали з Інтернету, компілювали і здавали як власні (2,4%).

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Якщо Ви особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- для того, щоб отримати потрібну оцінку;
- для того, щоб не здавати лабораторні/ практичні роботи;

– для того, щоб не робити особисто реферат;
– для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт);
– в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача;
– для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену;
– для отримання грошових коштів.

Дали відповідь на це запитання **3 (7,14%)** з **42** респондентів, які відповіли, що робили недоброчесні дії для того, щоб: «для того, щоб отримати потрібну оцінку» - 2 респонденти (66,7% – 2 курсу та «для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену» - 2 респондента (66,7% – 2 курсу).

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

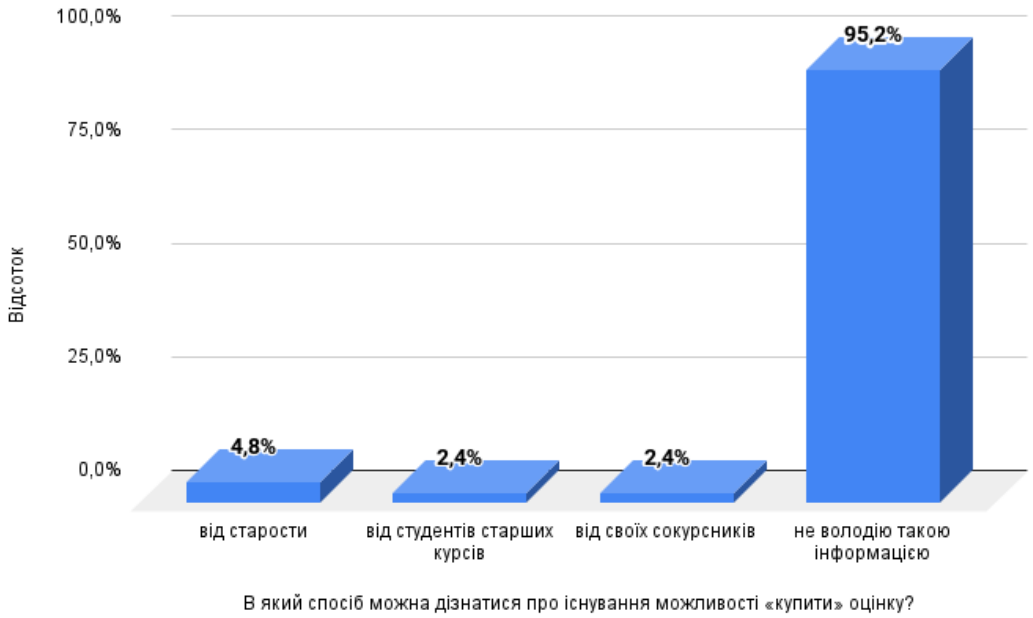

Рисунок 4 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

З рисунку 4 видно, що 95,2% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «*Оцініть як часто Вам в минулому навчальному році доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)»*. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 5.

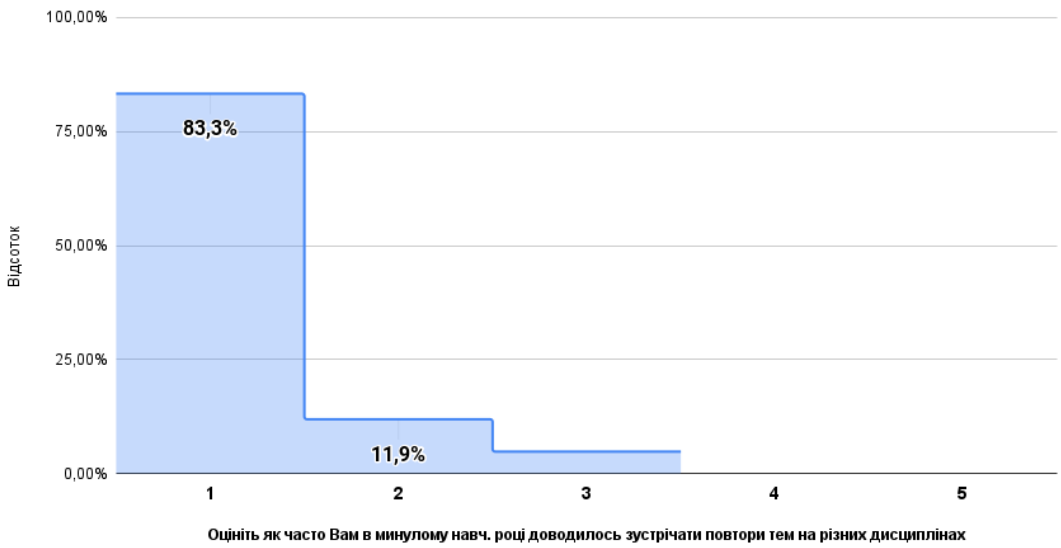

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 5 показує, що 83,3% здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році та 11,9% «скоріш не доводилось».

7. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?*» респонденти відповіли, що доводилось 2%, не доводилось 95% та важко відповісти 2% (рис. 6).

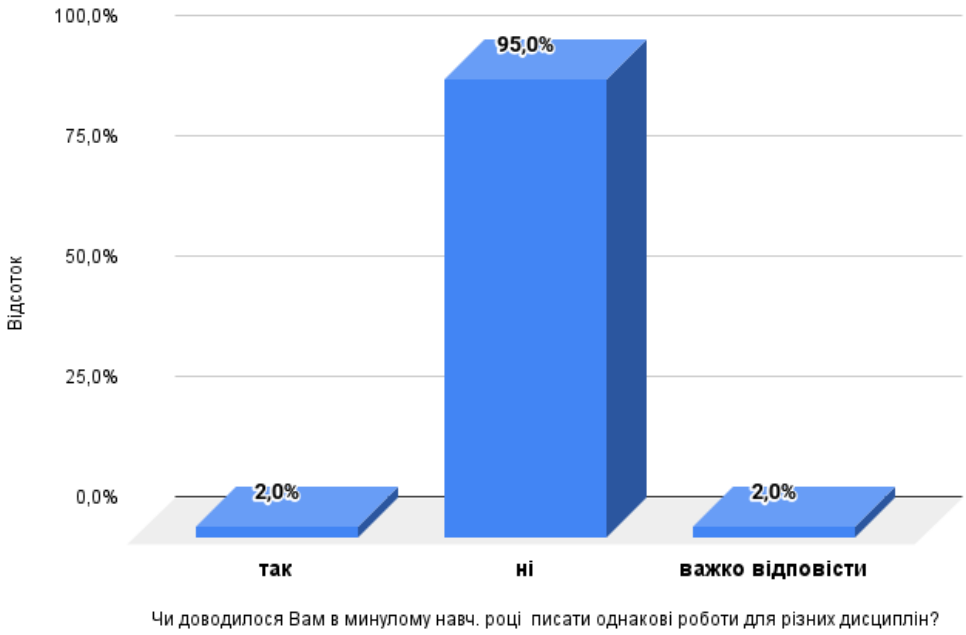

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

8. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?*» 12% респондентів відповіли, що не доводилось, та 88%, відповідно, «так» (рис. 7).

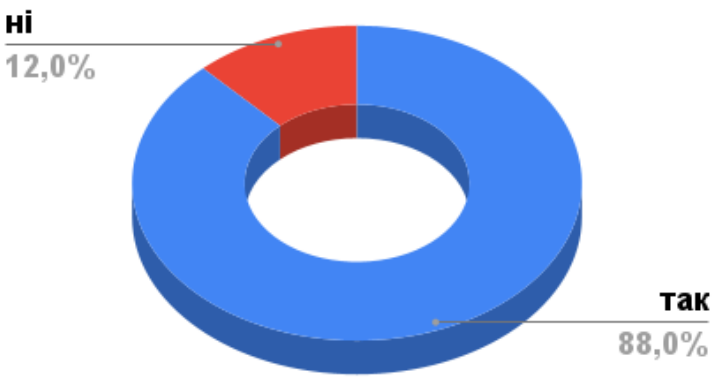

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів щодо відвідування курсів з академічного письма/академічної доброчесності *(у відсотках)*

9. На питання *«Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?»* здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 71,4% як «помірне навантаження» та 16,7% «скоріш надмірне» (рис. 8).

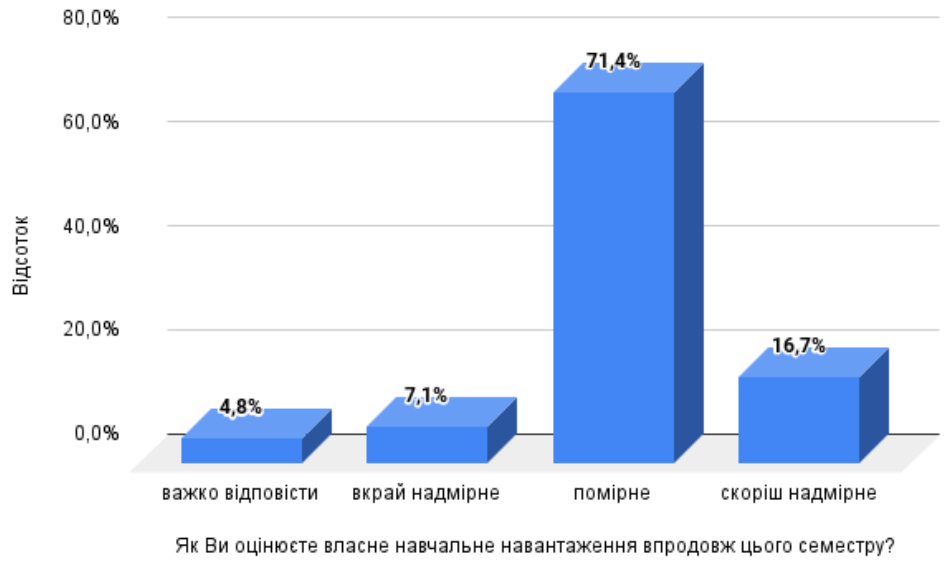

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*.

Висновки

Відповідно до результатів опитування здобувачів вищої освіти освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю 133 «Галузеве машинобудування», щодо академічної доброчесності 61,9% респондентів відповіли, що вважають рівень якості освіти високим або дуже високим. У порівнянні з минулорічними відповідями здобувачів можна констатувати збільшення відсотку респондентів, які оцінюють рівень якості освіти як середній (з 13,6% в минулому році до 38,1% в поточному). В зв'язку з цим необхідно приділити більше уваги до відкритих занять НПП та забезпечити широке залучення НПП задіяних у викладанні у заходах із підвищення кваліфікації та лекцій

гостьових професорів, які проводяться в межах функціонування Вищої школи педагогічної майстерності ТДАТУ.

Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти стосовно рівня корупції в ТДАТУ свідчить про її відсутність, оскільки на це питання 100% респондентів відповіли «ні, не стосується зовсім». В порівнянні з минулорічними даними можна констатувати зниження випадків провокативних дій з боку студентів з 9,1% до 0, що свідчить про високу ефективність заходів, які проводяться в межах кураторських годин та на окремих зборах та присвячені підвищенню рівня обізнаності студентів у питаннях академічної доброчесності.

Результати розгорнутого опитування, виявили, що прояви недоброчесності зрідка (2,1% респондентів) мають місце та виражаються у списуванні з власних конспектів, завантаженні матеріалів з мережі інтернет, готуванні шпаргалок. Загалом, в порівнянні з минулим роком загальні прояви недоброчесності у відсотковому відношенні до загальної кількості респондентів знизились з 3,5% до 2,1%. Однак у порівнянні з минулим роком один і той самий відсоток респондентів (2,4%) свідчать про надавання та замовлення проходження тестування на освітньому порталі. Серед мотивів тих, хто вдавався до недоброчесних вчинків респонденти називають «для того, щоб отримати потрібну оцінку» та «для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену». Майже однаковим в порівнянні з минулим роком (близько 95%) залишився відсоток респондентів, які не володіють інформацією щодо «можливості купування оцінки», що свідчить про високу ефективність реалізації антикорупційних заходів в ТДАТУ.

Результати опитування здобувачів вищої освіти з питань наявності повторів тем на різних дисциплінах свідчить про позбавлення від повторів тем, які згідно тверджень 13,6% здобувачів в минулому році зустрічались «дуже часто». Також слід констатувати майже двократне зростання (з 36,4% в минулому році до 83,3% в поточному) респондентів, які відповіли, що взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах. Аналіз результатів опитування свідчить також про зниження з 5% в минулому році до 2% в поточному відсотку респондентів, які надали позитивні відповіді відносно написання однакових робіт для різних дисциплін. Отримані дані опитувань здобувачів вищої освіти свідчать про високу ефективність практики заповнення викладачами Гугл-форм для здійснення аналізу гарантами ОПП.

Відповідно до результатів анкетування суттєво (з 45% в минулому році до 88% в поточному) зріс відсоток респондентів, які протягом року слухали курс або окремі теми з академічної доброчесності та основ академічного письма.

Згідно оцінок респондентів 71,4% здобувачів вважає, що має помірне навчальне навантаження, що у відсотковому відношенні менше, ніж значення в минулому році (81,8%). Зростання навантаження у сприйнятті здобувачів пов'язано з необхідністю написання кваліфікаційної роботи, що являє певні труднощі з врахуванням поточної ситуації в енергетичній сфері.

Проведене оцінювання свідчить про високу ефективність заходів, запропонованих в результаті аналізів опитувань минулих років та необхідність їх продовження в майбутньому. Серед таких рекомендацій: обов'язкове ознайомлення нових працівників зі змістом Антикорупційної програми; відповідно до положень «Антикорупційної програми ТДАТУ» своєчасно (мінімум раз на рік) здійснювати оцінювання внутрішніх ризиків при наданні освітніх послуг; регулярне проведення обговорення принципів «Кодексу честі» ТДАТУ; систематичне проведення навчальних заходів, лекцій та семінарів з питань протидії та запобігання корупції; забезпечення можливості конфіденційного повідомлення та захисту викривачів ознак вчинення корупційного правопорушення або порушення положень Антикорупційної програми; регулярне (мінімум раз на семестр) проведення перед складанням кожної сесії зі здобувачами вищої освіти, викладачами, допоміжним персоналом кафедр бесід з питань неприпустимості корупційних дій та важливості дотримання норм і правил академічної доброчесності.

Гарант ОПП «Галузеве машинобудування»
другого (магістерського)
рівня вищої освіти, д.т.н., проф. Кирило САМОЙЧУК

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н, доцент Радміла СКЛЯР